

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Narožnina letno 60 Din. za inasestveto 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, c. u. ek. poseba. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

Pred državno skupščino v Beogradu.

V dneh 24., 25. in 26. avgusta se bodo zbrali vsi člani izvršnega in glavnega odbora, vsi predsedniki sekcij s predsedniki sreskih učiteljskih društev z izvoljenimi delegati na XII. glavno skupščino Jugoslovenskega učiteljskega združenja, da manifestirajo stanovsko edinstvo in solidarnost.

Prepričani smo, da bo udeležba na tej skupščini sprico porasta članstva in konsolidacije naše stanovske organizacije iz vseh predelov naše širne zemlje kar najštevilnejša. Tu si bomo podali po letu dni dela, skrbi in truda za naš prospeh zopet prijateljsko roke stari znanci od severa in juga, od vzhoda in zapada, kot iskreni tovariši in bratje, borci za naša prava, uspešen napredek in zdrav razvoj našega šolstva in narodne izobrazbe.

Kakor vsako leto, tako pričakujemo tudi letos polnoštevilne udeležbe naše delegacije iz Dravske banovine. Res je, da so težki časi; posameznik, kakor naša sreska društva čutijo težo gospodarske depresije, vendar smo uverjeni, da bo pri nas tako živa stanovska zavest premagala vse ovire, da bomo kljub vsemu častno zastopani manifestirali na letošnji državni skupščini za svoja stanovska prava in pokazali solidarnost članstva, ki nam je danes tako živo potrebna.

Mnogi bodo predlogi, ki jih bo obravnavala letošnja skupščina, važni in pomembni za nadaljnji porast naše organizacije, ugotovitev naše skupnosti, za boljši gospodarski položaj našega stanu, pa tudi predlogi za nadaljnji zdrav in smoten razvoj šolstva.

Današnje težke prilike, pred vsem nastala gospodarska depresija ne prizanaša razvoju našega šolstva. Vseobčja štednja, ki jo zahtevajo sedanjí časi, ni ostala brez posledice tudi za nadaljnji procvit in razvoj naše narodne šole. Krajevni šolski odbori in občine s težo zmagujejo pri vedno piceljših dohodkih šolskega bremena. Zidanje in razširjenje neobhodno potrebnih šolskih zgradb je v zastoju. Tudi banovinski in državni proračun ne moreta biti več tako radodarna kakor sta bila v prejšnjih letih in kakor bi bilo potrebno, da sta še danes.

Ker pa je naša naloga, da kljub vsem nastalim težkostim delamo na napredku naše šole in po njej našega naroda, je treba, da učitelji prav v teh časih, skromni, kakor smo vedno bili in kakor smo še danes, zastavimo tem energičnejše svoje sile, da ob pomanjkanju materialnih dobrin, vendar obdržimo našo šolo na doseženem višku.

Da pa bomo uspeli kljub vsem neprilicam, nam je treba izdatne moralne podpore. Če se hoče učitelj posvetiti z veseljem, požrtvovalnostjo in z uspehom svojem težkemu zvanju, mu je treba pred vsem miru in to še prav posebno v današnjih časih, treba mu je stalnosti na službenem mestu, nameščanje v službene kraje pa naj se vrši le na osnovi objav praznih službenih mest. Ti dve zahtevi smatra učiteljstvo za tako važni in za redno in uspešno delo v šoli in med narodom tako potrebni, da bo morala letošnja skupščina Jugoslovenskega učiteljstva o njih temeljito razpravljati in zavzeti svoje stališče.

Nobena panoga državnega uradništva ni pri vršenju svojih službenih dolžnosti v tako neposrednih in globokih stikih z narodom kakor učitelj. Že s samim šolskim delom je v najožejših odnosih z ljudstvom in je njegov uspeh v veliki meri odvisen od tega, kakšni so ti odnosi. Njegova potreba in dolžnost je, da temeljito pozna gospodarski položaj, socialne in druge prilike svojega šolskega okoliša in občine, če hoče pri svojem delu uspeti in si pridobiti pri ljudstvu razumevanja in zaupanja, ki je temelj vsem uspehom. Kako naj to doseže učitelj, če je vsako leto ali pa še prej v drugem službenem kraju! Kako naj ima narod vanj zaupanje, kako naj mu sledi, ko ga niti ne pozna. Kako pa naj se tudi učitelj poglubi in vživi v odkazani delokrog, če že pri prihodu v kraj misli na skorajšnjo selitev.

Če trpi vsled pogostega menjavanja učiteljstva še samo šolsko delo, kaj naj rečemo o možnosti uspešnega izvenšolskega udejstvovanja. Vsekemu, kdorkoli je živel in delal med ljudstvom, je znano, kako različne so prilike in razmere v posameznih krajih, kako različna so nazoriranja in stremeljenja posameznikov kakor celote. Preden se more učitelj v kraju z uspehom uveljaviti, je nujno potrebno, da spozna krajevne prilike in potrebe, pa tudi ljudi in njih odkrite in prikritke značaje. Brez poznanja krajevnih razmer je vsako, posebno izvenšolsko delo obsojeno na neuspeh, učitelja čaka brezpogojno razočaranje.

Pa to še ni vse. Treba si je pridobiti zaupanja. Kdor nima zaupanja, naj ne računa na uspehe. Zaupanja pa si ne moremo pridobiti v nekaj mesecih, tega si pridobi učitelj z

večletnim delom. To so bili oni naši tovariši, ki so v enem kraju vzgojili eno ali dve generaciji. Ti morejo govoriti o zaupanju, ko se jih narod še dolgo vrsto let s hvaležnostjo spominja in ob vsaki priliki s ponosom omenja. Z večletnim sožitjem pridobljeno zaupanje rodi uspehe, ki niso od danes do jutri, so nekaj trajnega, kakor je bilo trajno tudi delo. Od učitelja, ki se ni v kraju niti prav razgledal, zahtevati mogoče in nemogoče, vse kar zna in česar ne zna, je zanj in za okolico kočljivo. Vsak neuspeh je lahko najboljši stvar v škodo, ki jo je težko popraviti z večletnim delom. Zavest, da sem v kraju stalen ob vestnem vršenju svojih nalog, ustvarja zdrave načrte in rodi voljo za njih izvršitev. Vem, da sem v kraju kot rojen-domačin, rojak med rojaki, občutim potrebo jim pomagati. Tako zdravo in plemenito naziranje se mora povrniti, zato pa je treba učiteljskemu stanu stalnosti in z njo sigurnosti, da more v miru in nemoteno posvetiti svoje znanje in moči službi naroda.

Učiteljev gospodar, zaščitnik, pa tudi sodnik more biti le pristojna državna oblast. Ni koristno za stan in šolo, če je odvisna učiteljeva stalnost od vpliva in predlogov neodgovornih poedincev, ki največkrat niti prav ne doumevajo nalog pravega učitelja. Ni v korist šole in njenega napredka, ni v podkreplje učiteljeve avtoritete, če odločajo o učiteljevi sposobnosti lajške osebe in predlagajo in soodločajo o njegovi namestitvi in premestitvi. Ako je grešnik, izročite ga oblasti, ker le njej pristojajo sodba in morebitni ukrepi.

Da je preživljalo učiteljstvo svojčas tako težke dneve, da si je morala šola le s težavo priboriti sedanje stopanje, je bilo največ krivo to, da so si lastili vpliv nad učitelji neodgovorni, ki so pogostokrat kratili in spodbijali njegov ugled.

Ti časi so bili in se ne smejo nikoli več povrniti. Vsak, kdor čuti resnično iskreno in hoče dobro šoli in po njej narodu naj podpira stremeljenja učiteljstva, naj štiti vselej njegovo dostojanstvo in ugled. Vsi pa, ki imajo priliko in moč, naj podkrepne naše pravične zahteve, da se vrne učiteljstvu stalnost na mestu službe, da se more nemoteno in brez skrbi posvetiti delu v podeljenem službenem kraju.

Rekel sem v podeljenem kraju, torej v kraju, za katerega je prošil, v katerega je želel priti.

Uvodoma sem že poudaril, da je učitelj, kakor noben drug uradnik v najožejših stiku z narodom, zato je tudi potrebno, da po možnosti služi tam, kjer upa, da bo najlažje dosegel potrebno soglasje in zaupanje. Zato mu je treba dati prilike, da si pridobi tako mesto po razpisu in na osnovi dela in zaslug.

Vse pritožbe, ki jih čujemo z ene kakor z druge strani glede nameščanja učiteljev, bodo utihnile ali vsaj izdatno pojenale, če se bodo oddajala vsa izpraznjena mesta edino z razpisom. Ta način podeljevanja služb je po našem naziranju edino pravičen in pravilen.

Za razpisano službo se lahko poteza vsak upravičenec in opre svojo zahtevo na sposobnost, svoje delo in službeno dobo, kakor tudi na svoje gospodarske in socialne prilike.

Objava služb ne zapostavlja in ne izključuje nikogar. Zavest, da odloča pri podelitvi služb vestno in vztrajno delo in službena neoporečnost, dviga in podžiga ter bodri k višjemu stremeljenju. Zanašanje na golo naključje, zveze in protekcije, ubija moralo v posamezniku in v celoti.

Pri objavi služb ima uprava izbiro in po določilih zakona lahko presoja in odloča, kateri izmed prošilcev je najmožnejši in za določeno mesto najprikladnejši.

Ker želimo v naših vrstah reda in zadovoljstva in odkritosrčnega tovarištva, zato naj se naša letošnja državna skupščina zavzame za učiteljsko stalnost na službenem mestu in za redno podeljevanje služb le potom razpisov izpraznjenih službenih mest.

Z uvedbo stalnosti in s podeljevanjem služb le potom uradnih objav bo zavladalo med učiteljstvom zopet nekdanje zaupanje in pravo tovarištvo, poživilo se bo živo tekmovalstvo v delu in vrnil se bo v učiteljske vrste mir in notranje zadovoljstvo, ki nam je pri tako odgovornem delu in tako težkih časih nujno potrebno.

Ugodna rešitev in strogo izvajanje teh dveh zahtev bo na mah dvignila samozavest in ugled učiteljstva, ga postavila v vrste značajnih tekmovalcev ter za vselej izključila protekcioniste. V naših šolah bo zavladalo zdravo tekmovalstvo, smoteno in od nikogar moteno delo, ki bo služilo edinemu cilju: napredku in podvigu šole, koristi in blaginji celokupnosti.

III. zadružniško - knjigovodstveni tečaj.

JUU, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani je priredila s pomočjo kr. banske uprave že tretji zadružno - gospodarski tečaj za naše učiteljstvo. S tem je storila na polju zadružništva velik korak naprej, kajti vzgojila je cel trop novih agilnih zadružnih delavcev, ki so se razšli po vsej banovini. Stari pionirji zadrugarij med učiteljstvom izginjajo drug za drugim s površja in treba je novih agilnih moči na polju zadružništva. Danes, ko imamo okrog 1500 zadrug v naši banovini, je treba, da tudi učiteljstvo krepkeje prime za to stvar. In ravno tukaj je pričela sekcija z delom.

Kmalu po razpisu tečaja se je priglasilo okrog 100 reflektantov, žal je moglo biti sprejetih le 30 rednih in 10 izrednih, med njimi 38 učiteljev in 2 učiteljice.

Tečaj se je pričel 7. julija ob 8. uri dopoldne na drž. moškem učiteljsku v Ljubljani, trajal je tri tedne vsako dopoldne po 5 ur in se je končal 28. julija s splošnimi izpiti. Tečaj je vodil gosp. nadzornik Rado Grum v splošno zadovoljstvo, predavali pa so poleg njega še trije člani Zveze slovenskih zadrug in sicer gosp. revizor Šifer, gosp. tajnik Smodiš in gosp. dipl. agronom Koruza. Težavno je bilo njihovo delo, težavno je bilo v tako kratkem času pregledno podati ogromno snov, ki jo daje zadružništvo. Gospodje predavatelji pa so rešili vso stvar v vseobče zadovoljstvo, kar se je posebno pokazalo pri končnih izpiti. Tem je prisostvoval odposlanec kr. banske uprave gosp. banski šolski inspektor dr. Franc Kotnik, sam vnet pristaš zadrugarstva. O rezultatu izpitov se je izrazil zelo pohvalno. Bilo mu je to gotovo v veliko zadoščenje. Da se je tečaj sploh mogel vršiti, se imamo zahvaliti banski upravi.

Tečaj so dovršili: Beloglavce Vilibald, Sredica — Prekmurje; Berlot Srečko, Moravče; Bitenc Ivan, Dobje; Doljak Valentin, Gor. Logatec; Gorup France, Sv. Florjan pri Mislinju; Kavčič Rudolf, Vinica; Keržin Stefan, Sodražica; Knapčič Janko, Kapela; Kogej Leopoldina, Tomišelj; Kožuh Mirko, Maribor; Kuhar Janko, Črna; Lenardič Mihael, Svetli potok; Ločniškar Franc, Turjak; Lumbar Gabro, Velesovo; Lunder Dušan, Trbovlje; Me-nard Vilko, Novo mesto; Mikulič Oton, Globoko pri Brežicah; Pahor Drago, Trbovlje; Pečnik Gustav, Bizelsko; Pergar Viktor, Loke - Zagorje; Pogačnik Janko, Celje; Pogačnik Stane, Log - Zaplana; Predan Drago, Sv. Andraž v Slov. gorah; Primožič Ivan, Koprnik; Primožič Josip, Ljubljana; Robič Anton,

Virštanj; Škafar Ivan, Tomišelj; Šuler Stane, Stari trg; Sulin Matko, Toplice - Zagorje; Tivadar Janez, Pince; Turnher Edmund, Višnja gora; Venturini Oskar, Vojnik; Verdir Stana, St. Janž; Vertačnik Milan, Sv. Duh; Vidmar Miro, Cerklje ob Krki; Vičar Franc, Sv. Lovrenc pri Ptuj; Zazula Rafael, Pristava; Zor Miroslav, Sv. Peter pri Ljubljani; Zehelj Alfred, Bočna pri Gor. gradu.

Tekom tečaja smo delali v popoldanskih urah pridno razne ekskurzije. Prvo smo obiskali Tobačno tovarno, potem Mestno klavnico, ki je najmodernejša v naši državi, nato Združene mlekarne, ljubljanski nebotičnik in našo največjo stanovsko zadrugo Učiteljsko tiskarno s knjigarno in oddelkom za učila. Ogledali smo si tudi na novo urejene društvene prostore naše sekcije. Vsem gospodom, ki so nam pripomogli do teh ekskurzij in ki so nas vodili ter nam razlagali vse zanimivosti, bodi izrečena še na tem mestu najlepša zahvala.

Med ekskurzijami pa smo pridno studirali. Obisk tečaja je bil vseskozi stoodstoten, kar jasno pričča o potrebi takih tečajev.

Končni izpiti, katerim je prisostvoval poleg že omenjenih tudi ravnatelj Zveze slovenskih zadrug gosp. Trček, so imeli popolnoma oficalni značaj, prejeli bomo tudi kolkovana izpričevala, kakor hitro bodo nekatere formalnosti rešene.

K zaključku tečaja je prišel tudi sekcijski predsednik tov. Dimnik, ki nam je ponovno poudaril važnost zadružništva in še večjo važnost učiteljskega dela na tem polju. Javil nam je, da se je v okvirju gospodarskega odseka naše sekcije osnoval še zadružniški odsek s posebnim tajnistvom, ki bo reguliral učiteljsko delo pri zadružništvu. Pozval je vse tečajnike na pomoč temu odseku.

Sledili so še govori gosp. inspektorja dr. Kotnika, vodje tečaja, gosp. nadzornika Gruma in zahvalni govor zastopnika učiteljstva tov. Primožiča. Ne bo odveč če se na tem mestu še enkrat zahvalimo vsem prirediteljem tečaja, najbolj pa kr. banski upravi, Zvezi slovenskih zadrug in JUU, sekciji v Ljubljani. Bodite prepričani, da vaš trud ni bil odveč, kar bo gotovo pokazalo naše delo med narodom.

Po zaključku tečaja smo se slikali, popoldne pa smo se sestali še na poslovnem sestanku pri Nacetu na Šmartinski cesti, da smo zadostili starodavnemu običaju.

In s tem — konec.

Zidajmo čim več učiteljskih domov ob morju!

Skrbimo tudi za svoje in svojih družin zdravje! — Hrvaški učiteljski dom v Crikvenici. — V preteklem letu so učitelji iz Novega Sada postavili dom v Omišlju. — Akcija sekcije JUU za Dravsko banovino za postavitev doma ob morju.

Ako pogledamo v druge države, osobito med učiteljstvo Poljske, vidimo, da to učiteljstvo zelo skrbi za ustanove, ki so namenjene za okrepitev zdravja učiteljskega stanu. Zelo važno je, da se človek po napornem delu redno vsako leto odpočije in si okrepi zdravje ter se okrepi za nadaljnje delo.

Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini.

To so uvideli tudi zavedni naši tovariši, ki so ustanovili posebno zadrugo za ustanovitev zdraviliškega doma v Slatini. Malo število učiteljstva je kupilo hišo in posestvo, ki reprezentira danes Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini. Ta dom je danes aktiven in bi bil lahko še večji, če bi se učiteljstvo zavdalo pomena lastnih zdraviliških domov.

Učiteljski domovi ob morju.

Koliko je učiteljev in učiteljic, ki gredo radi vsako leto si krepit zdravje na morje in

koliko je učiteljev in učiteljic, ki bi radi šli, pa se neradi potikajo po tujih hotelih itd. Koliko je učiteljev in učiteljic rodbinskih očetov, ki bi radi dali svojo deco ob morje, v zanesljive roke, pa imajo danes primeroma malo prilike za to.

Ideja potrebe učiteljskih zdravilišč in okrevališč ob morju živi v širokih krogih učiteljstva.

»Hrvaški učiteljski dom« v Crikvenici.

Ze dolgo vrsto let stoji v lepem kopališču v Crikvenici Hrvaški učiteljski dom, ki je bil prvi učiteljski dom ob morju. Dom leži na lepem kraju ter je večja stavba, ki služi hrvaškemu učiteljstvu in svrhu krepitve zdravja v počitnicah.

Novosadski učiteljski dom v Omišlju.

Lani je sekcija JUU za Dravsko banovino sprožila misel postavitve učiteljskega doma za Dravsko banovino v Omišlju.

Letos so nas prekosili že zavedni novosadski tovariši, ki so svoj dom v Omišlju že postavili. Že daleč z morja zablisti lepo belo poslopje med vilami, ki vzbudi svojo pozornost, da vsakdo vpraša, čigava je ta nova, le-toš zgrajena stavba. To je »Novosadski učiteljski dom«.

Pretekli teden so posetili ta dom tudi zastopniki sekcije JUU za Dravsko banovino. Sprejeti so bili s priznanim gostoljubnostjo novosadskega učiteljstva, ki jo je imelo priliko že čisto spoznati učiteljstvo Dravske banovine in katere je bil v posebno veliki meri deležen naš pevski zbor na turneji po Jugoslaviji.

Novosadski učiteljstvo je imelo že davno osnovano društvo, ki je zbiralo kapital za zidanje učiteljskega doma. Društvo je postavilo Učiteljski dom v Novem Sadu. Madžari so delali društvu velike zapreke in le nacionalni zavednost novosadskega učiteljstva je pripisati, da je akcija tako lepo uspela. Mnogi učitelji so vložili v fond za zidanje domov po več tisočakov, drugi so podarili društvu velika zemljišča in druge zapuščine. Tako ima to društvo velik kapital, da misli poleg doma, ki ga je letos postavilo v Omišlju ob morju, pričeti graditi še drugi dom v Fužinah, ki bo planinsko okrevališče in zdravilišče.

Novosadski učiteljski dom v Omišlju je stal okrog 170—200.000 Din ter ima poleg kuhinje, jedilnice ter pritlikin 11 sob. Je betonsko stavba, ki jo je izdelal stavbenik Žic. Na hodnikih so lične omarice za obleko otrok, sobe so opremljene z železnimi posteljami. Stavba ima veliko čisterno in električno razsvetljavo. Pred hišo je lepo urejen vrtič, ki je ponos tam bivačega učiteljstva in na katerem se ustavi oko slehernega šetalca, ki gre mimo. V splošnem je okoliš stavbe v zunanjosti še v izdelavi. V domu je sedaj 150 otrok in nekaj učiteljev in učiteljic ter jih pride še toliko.

Nad vse gostoljubno in ljubeznivo so sprejeli zastopnike sekcije JUU za Dravsko banovino tov. Kaludjerski iz Novega Sada in Oranicki iz Novega Vrbasa s koleginjami, ki bivajo v domu. V vselem bratstvu in tovariškem razpoloženju so potekle kratke ure medsebojnega spoznavanja, ki so ostavile trden temelj bratstva in prijateljstva z obeh strani.

Učiteljski dom v Novem.

Kopališko poverenstvo iz Novega je poslalo sekciji JUU ponudbo, da si zgradi v Novem obmorski dom za učiteljstvo Dravske banovine. Po zaključku pododborja Učiteljskega gospodarskega sveta sekcije JUU sta odposlanca sekcije osebno proučila položaj v Novem in v Omišlju, kjer je sekcija bila že v pogajanjih.

Novi leži ob celini našega hrvatskega Primorja, je lep kraj in ima lepo urejeno kopališče. Kraj je lepo pogozden, senčnat, z dolgim obmorskim šetališčem in parkom. Posebno pozornost je občina pokazala graditvi lepih širokih cest v kopališkem delu Novega. Morska obala je lepo očiščena, v kopališkem delu polna dobrega svišča. Dobro je izpeljana do zadnje hiše in vsakega stavbišča tudi elektrika in vodovod, ki ga izpelje občina sama do hiše.

Nad vse ljubeznivo sta bila zastopnika sekcije sprejeta od tajništva kopališkega poverenstva in g. načelnika občine, ki sta razkazala zastopnikom sekcije proste parcele ter obrazložila prilike in pogoje, pod katerimi bi si lahko zgradilo učiteljstvo JUU svoj dom ob morju.

V vsakem pogledu sta oba predstavnika pokazala, da pojmujeta važnost učiteljskega stanu in mu posvečata vso pozornost.

Učiteljski dom v Omišlju.

Z Omišljem je bila sekcija v pogajanjih že iz prošlega leta. Obstojale so le še male difference glede sklenitve pogodbe, ko je došla ponudba kopališkega poverenstva iz Novega. Vsak od obeh krajev ima svoje posebnosti, svoje prednosti.

Omišelj je v razvoju. Ceste ob morju obali, ki obeta biti druga Opatija, se šele grade, vodovod se stopnjema razširja in izpeljuje elektrika v nove zgradbe. Vse te težkoče je treba jemati v obzir pri graditvi obmorskega doma za učiteljstvo Dravske banovine.

Omišalj je poznan učiteljstvu Dravske banovine, ker je tam imelo svoje stalne kolonije Kolo jugoslovenskih sester, še sedaj pa ima stalno vsako leto tu kolonijo podpredsednica naše sekcije JUU g. Mira Engelmannova in Omišalj nam je dal po prevratu tudi prve srbohrvatske učitelje, tri vnete apostole naše jugoslovenske ideje.

Tudi omišljanska občina kaže s svojim agilnim tajnikom g. Turatom vso pozornost do akcije učiteljstva sekcije JUU za Dravsko banovino za zgraditev obmorskega učiteljskega doma ob Adriji.

Projekt sekcije JUU.

Sekcija JUU za Dravsko banovino računa na graditev večjega objekta, ki bo služil in zadovoljil na eni strani potrebe učiteljstva s sobami z eno posteljo ali dvema ter rezervnim ležiščem, na drugi strani misli na učitelje ferijalce v sobah s skupnimi ležišči, za malo odškodnino za posteljo in menzo ter na specialno kolonijo za učiteljske otroke, katerih starši sedaj ne morejo oddati v vsem zanesljive znane roke, da se z zdravjem otrok poživijo tudi učiteljske rodovine.

Gradbeni pogoji so tako ugodni, da ni muditi časa, zato bo sekcija šla z vso resnostjo na delo ter bo na prvi seji Učiteljskega gospodarskega sveta sekcije JUU v začetku septembra padla definitivna odločitev za polno pospešitev akcije za zidavo učiteljskega zdraviliškega doma ob Adriji.

Ideja je zdrava, pogoji najugodnejši, zato smo uverjeni, da bo v kratkih letih poleg Hrvatskega učiteljskega doma v Crikvenici in Novosadskega učiteljskega doma v Omišlju stal tudi Dom učiteljstva Dravske banovine ob Adriji.

Ne samo kot darilo.

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplovere, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

Dve novi srbohrvatski čitanki za šole v Dravski banovini.

Druga srbohrvatska čitanka.

Po prevratu se je v naših šolah udomačila za pouk srbohrvatskega jezika Lesica-Mole »Prva srbska ali hrvatska čitanka«. To je bil prvi del srbohrvatskih čitank za narodne šole. Za prihodnje šolsko leto 1932./33. izide kot nadaljevanje te čitanke Lesice »Druga srpska ali hrvatska čitanka za višje narodne in njim sorodne šole«. Čitanka se bo uporabljala v I. in II. razredu višje narodne šole, t. j. v prejšnjem V. in VI. razredu osnovne šole.

Prvi del nove čitanke vsebuje berilne sestavke in pesmi, ki obravnavajo snov iz detinstva in šole, iz družinskega življenja, basni, pripovedke, berila, ki navajajo k delu, vrlinam in zdravju in kot krono vsega domovinske in domorodne sestavke. Drugi del obsega slovnisko snov, ki odgovarja učnemu načrtu. Slovniska snov ni obravnavana kot nekaj posebnega, temveč se naslanja na slovniski pouk in znanje iz slovenskega jezika ter obsega v prvi vrsti razlike in novosti. Iz tega je razvidno, da je knjiga prirojena povsem za naše razmere in naše šole. Čtiva so lahka, pripovedna ter so za otroke zelo zanimiva. Pisana so po novem pravopisu in z novo interpunkcijo. Vsebuje pa tudi potrebne poslovne sestavke in pisma, ki bodo otrokom jako dobro služila v praktičnem življenju. Akcentuacija beril je označena s štirimi priznanimi akcenti in se v tem razlikuje od dosedanjih čitank. Knjiga bo opremljena tudi z zgodovinskimi slikami, ki pojasnjujejo berilne sestavke. Priključen je tudi dobro urejen slovar.

Pričakujemo, da bo učiteljstvo enako rado poseglo po tej knjigi, kakor je po »Prvi čitanki«, ki se je izkazala kot jako uporabna.

Tretja srbohrvatska čitanka.

Za šolsko leto 1932./33. izide tudi »Trea srpska ili hrvatska čitanka za slovenačke višje narodne, građanske ili druge stručne škole« od Toma H. Jelderlinića.

Knjiga je odobrena kot učbenik od ministrstva prosvete pod B. N. br. 33.253 od 4. maja 1932.

Knjiga je polna lepih beril in se odlikuje posebno po nacionalno patriotski vsebini. Učitelji bodo knjigo s pridom uporabljali pri pouku srbohrvatskega jezika, ker je izbira zelo velika.

Dosedaj za višje razrede narodnih šol in za meščanske šole nismo imeli specialne čitanke in smo iz tega ozira uverjeni, da bodo šole po tej novi čitanki zelo rade posegle, ker jo je poklicala na svetlo nujna potreba.

Uvedite jo v vse višje razrede višjih narodnih, meščanskih in strokovnih šol.

Pisana je v lahkem slogu ter se bo deca igranje na podlagi nje naučila srbohrvatskega jezika.

SPOMINJAJTE SE UCITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Kako, da si se oklenil profesorskega poklica?

Srednjo šolo sem študiral na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, visokošolske študije na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani. Izbral sem si filozofsko-pedagoško in prirodopisno skupino. K odločitvi, da sem začel študirati filozofijo in pedagogiko, me je nagnilo troje, 1. lastno nagnenje, ki sem ga dobil že v srednji šoli, ko sem bral Vebrove razprave, 2. začetek mladinskega gibanja, ki je radi svoje usmerjenosti v duhovnost neposredno kazalo na filozofijo in 3. velika osebnost prof. Vebra in Ozvalda. Pri filozofiji sem študiral predvsem psihologijo in predmetno teorijo, pri pedagogiki pa predvsem mladinoslovje. Z resnejšim in samostojnim študijem filozofije in pedagogike pa sem začel šele po položenem doktoratu, ko sem vstopil v praktično šolsko službo.

Kaj te je privedlo k sodelovanju v učiteljski organizaciji JUU?

Do vezi z učiteljskimi organizacijami sem prišel na ta način, da sem bil nastavljen kot suplent na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani, kjer sem dobil neposreden stik z učiteljskim naraščajem. Začel sem poučevati pedagoške in filozofske predmete in sadove skupnega šolskega dela sem začel objavljati v »Popotniku« in v »Pedagoškem zborniku«. Objavil sem najprej razpravo o Čibejevem kulturno-literarnem delu, dalje razpravo o smotru moderne šole in pa načelne misli o šoli zajednici. »Popotnik« pa je prinesel mojo razpravo o duhovnem in duševnem oblikovanju in pa analizo tipov sodobne mladine. Na ta način sem s svojim pedagoškim delom dobil stike s posameznimi učiteljskimi organizacijami, ki so me povabile kot predavatelja.

Kdaj in kako si se poglobil v temo »Učiteljeva osebnost«?

Razprava o učiteljevi osebnosti je najprej nastala kot predavanje, ki sem ga imel pri ljubljanskem učiteljskem društvu. Tudi to predavanje sem objavil v »Popotniku«. Že takrat, ko sem premišljeval, kaj bi bilo aktualno povedati našim učiteljem, sem čutil, da je ves problem nove in tudi stare šole položen končno v učiteljevo osebnost. Pri svojem šolskem delu in tudi teoretično sem se prepričal, da zavisi način šolskega dela

Splošne vesti.

— Učitelje kmetsko- in učiteljice gospodinjstvo nadaljevalnih šol obveščamo na podlagi pojasnila kraljevske banjske uprave, da se sedaj nakazuje le prvi obrok nagrad za izvršeni pouk v kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. Ostali obroki se bodo izplačali pozneje.

— Tov. Pavle Flere prosi slov. učiteljstvo, naj se ne obrača nanj za nikake informacije, ker je za sedaj začasno dodeljen prosvetni banki upravi v Nišu.

— Pozor, udeleženci glavne skupščine! — Četrtrinska vožnja je dovoljena. Uverenja pošljemo vsem priiglašencem, ko jih prejmemo. Ako bomo skupno potovali, objavimo pravočasno v dnevnikih. Kako bo s stanovanji, ne vemo točno. Ob prihodu v Beograd naj se vsakdo javi pri stanovanjskem odseku na postaji. Vstopnice prejmejo delegati pred vhomom v zborovalno dvorano, kjer bo čakal tajnik tov. Kobal.

— Članom Učiteljskega društva za srez Dravograd! — Ne pozabite meseca avgusta poravnati zaostalo članarino, da ne bo treba izvajati sklepa zadnjega našega učit. zborovanja! — Mira Gačnik, blagajničarka.

— Državni uslužbenci, ki uživajo naravno stanovanje od države ali samoupravnih teles, ne morejo dati teh stanovanj niti delov v podnajem.

— Minister prosvete je odredil s svojim odlokom Pbr. 28.497 z dne 21. julija, da od tega dne dalje ne sprejema ministrstvo več v pregled in oceno rokopisov učnih knjig za osnovne, meščanske in srednje šole ter učiteljske.

— Učitelji (ice) v sreskih pisarnah. Vse v sreske pisarne dodeljene učitelje in učiteljice, ki še niso vložili na banko upravo prošnje za priznanje stanarine od 1. 4. 1932. dalje, opozarjamo, naj store to takoj. S tem bodo olajšali delo sekciji, ker ji ne bo treba intervenirati za vsak posredni slučaj, pa tudi banovinskemu šol. odboru, ki bo na osnovi zbranih podatkov sestavil en sam elaborat, končno in največ pa bodo koristili sebi, ker bo s tem to vprašanje najprej razčiščeno.

— Uporaba šolskih poslopij za v pouka prostem času. Po odredbi ministra prosvete se morejo odstopiti v pouka prostem času šolska poslopja ali prostori v osnovnih in meščanskih šolah za stanovanja častnikom, kontraktualnim uradnikom, topografom, triangulatorjem in vojakom, ki so zaposleni pri topografskem merjenju.

— Lutkarski tečaj v Ljubljani. Vodstvo lutkarskega tečaja v Ljubljani je razpisalo natečaj za najlepše načrte raznih glav in kulis za igro »Kraljevič iz podzemlja«, katerega se je udeležilo 11 tečajnikov. Razsodišče treh predavateljev je po soglasnem sklepu prisdilo I. nagrado tov. Štuki Cvetku, strokovnemu učitelju v Murski Soboti. Izmed 3 prvenstvenih priznanj sta se dve dodelili učiteljema in sicer: tov. Ferjanu Gustavu, šolskemu upravitelju v Grosuplju in tov. Erženu Francetu, šolskemu upravitelju v Banjaloki. Čestitam!

samo od učitelja in da bo šola takšna, kakršna bo učitelj. O tem dejstvu sem postajal vedno bolj prepričan in zdelo se mi je potrebno, da tudi na beograjskem kongresu učiteljske organizacije JUU rešimo najvažnejše pedagoške probleme našega časa z vidika učiteljeve osebnosti. Razen tega pa so me tudi drugi, ki so brali mojo razpravo in poslušali prvo moje predavanje o tej temi, skoro prisilili, da sem se odločil prav za to temo. Misli Tvoje referata poznamo že iz »Popotnika«. Prosim Te, podaj mi kratek resumé in glavno misel!

V predavanju poskušam mogoče pravič v pedagoški literaturi podati jasno in točno sliko o oni osebi, ki jo imenujemo osebnost. Potem pa poskušam prenesti posamezne znake osebnosti na učitelja in pokazati, kako je vprava za njegovo življenjsko in strokovno udejstvovanje nujno potrebno, da postane osebnost. Vse predavanje izzeveni v eno zahtevo: vsak učitelj naj bo osebnost, ali pa samo osebnosti bi smele postati učitelji.

Še kaj o Tvojem sodelovanju pri Slovenski Šolski Matici.

Slov. Šol. Matica je kulturno ognjišče, iz katerega dobivajo naši učitelji in ostali prosvetni delavci kulturne in idejne smernice za svoje udejstvovanje. Pri tej važni ustanovi sem postal lansko leto tajnik in tu bom poskušal izdati svoje osnovne misli o pedagogiki, ki so dozele tekom mojega praktičnega in teoretičnega pedagoškega udejstvovanja. Dosedaj sem izdal v tej založbi knjigo »o pedagoških vrednotah mladinskega gibanja«, ki mi je služila obenem kot habilitacija za privatno docenturo na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani. Drugo moje delo, ki ga pripravljam, pa je sistematično delo o splošni metodiki, kjer bom poskušal točno razlikovati metodiko od didaktike in razen tega metodiko izobraževanja od metodike vzgajanja. — O načinu in svojstvenosti svojega dela bi mogel reči mogoče še to, da sem poskušal prenesti v pedagogiko analitično ali predmetno metodo.

Takole sva kramljala s Stankom in sva se razšla, ko sem mu zaželel prijetne počitnice sredi krajev iz dr. Tavčarjevega literarnega kraljestva in največji uspeh pred forumom naše vrhovne stanovske organizacije.

—nč—

LISTEK

Slovenski predavatelj na kongresu JUU.

Razgovor s prof. dr. Stankom Gogalo, ki bo referiral 25. avgusta 1932. v Beogradu o temi »Učiteljeva osebnost«.

Profesor dr. Stanko Gogala.

O dr. Stanku Gogali, avtorju referata »Učiteljeva osebnost«, piše tovariš Jože Zupančič iz Litije, načelnik Novinarskega oddelka JUU, ki je imel s predavateljem razgovor za naše glasilo — naslednje:

Prosim oproščenja, ako se mi je zareklo: menim, da na naših kongresih, kamor se sestanejo delegatje iz vseh predelov naše države, nastopajo slovenski referentje bolj poredko. Morda trdim celo prav, ako rečem, da se ne spominjam našega rojaka iz Dravske banovine, ki bi že kdajkoli nastopil ob priliki sestanka naše vrhovne organizacije JUU in sodeloval na kongresnem programu. Tradicija je bila dosedaj le-ta, da je podal na kongresu pedagoško-filozofsko temo le profesor beograjske visoke šole. Predsednik JUU tov. Rašić pa hoče s tradicijo prekiniti in je Izvršni odbor JUU sklenil, naj se na naših kongresih pedagogi-referentje menjavajo. Učiteljska javnost naj spozna čim več naših pedagoških

predavateljev in drugih javnih delavcev. Kakor se še spominjamo, je sodeloval na lanskem kongresu beograjski univerzitetni profesor dr. Vladimir Čorović, ki je podal temo: »Jugoslovenska misao kroz istoriju«. Ob priliki letošnje glavne skupščine, ki se bo vršila v dnevih od 24. do 26. t. m. v Beogradu, v dvorani nove beograjske univerze, pa bosta sodelovala: g. dr. Vladimir Dvorniković, zagrebški profesor o Adlerjevi individualni psihologiji in naš ožji rojak, g. dr. Stanko Gogala. Slednji o temi: »Učiteljeva osebnost«.

Ime dr. Stanka Gogala smo čitali v zadnjih letnikih našega »Popotnika« ponovno, nastopil je že tudi kot predavatelj na zborovanjih sreskih društev JUU. S tem in pa kot profesor ljubljanskega učiteljskega je prišel v stik s predstavniki naše organizacije.

Midva s Stankom — to povem le mimogrede — se poznava še iz dijaških let, in sva tudi stanovala oba v isti ljubljanski četrti. Še iz tistih mladih, brezskrbnih dni naju družijo spomini na deške avanture. Pred dnevi, ko je »Učiteljski Tovariš« prinesel podoben razpored glavne skupščine in s tem v zvezi napoved dr. Gogalovega predavanja, smo sklenili, da bo naš teden prinesel o njem kaj več informacij. Ko se je le za dan vrnil s počitnic v Ljubljano, sva se sestala k pomenku. Profesor se nahaja na počitnicah v Oselici koncem Poljanske doline. Tam gori pase duše njegov brat, sedaj župnik in bivši kaplan v Poljanah. »Kaplan z rdečo rožo« smo mu dejali. Naš dobrodušni katehet je namreč prihajal na šolo, ki jo je vodil dobričina — najin šolski upravitelj — tov. Perko Lavrencij — pa najsi je bilo leto ali zima — dan za dnem z rdečo cvetko v gumbnici. Eden Stankovih bratov pa je znani knjižgovski strokovnjak, direktor trgovske šole, ki nam predava v učiteljskih merkantilnih tečajih.

Dr. Gogala je še mlad mož iz medvojne generacije. Po poreklu Gorenjec, rodil pa se je v Kranju 13. novembra 1901. Zdaj je profesor na državnem ženskem učiteljskem in je priznana profesorska osebnost. Visoko ga je cenili te počitnice tragično preminuli univerzitetni profesor dr. Jesenko, ki je čisto prihajal hospitirat h Gogalovim prirodopisnim, zlasti botaničnim uram; dr. Stanko predava poleg pedagoške tudi prirodopisne panoge.

Prepuščam besedo dr. Gogali, ki mi je podal odgovore na več stavljenih vprašanj: